

ad illorum remissionem se disponat saltem per actum attritionis sufficientem ad destruendum peccatum veniale; nam hæc oratio delet prædictos defectus veniales, quatenus est sacramentale, sacramentalia autem non remittunt peccata venialia ex opere operato quia non sunt instituta à Christo, sed ex opere operantis; qui proinde debet esse dispositus saltem per actum attritionis excitatum per sacramentalia, & hæc est communior opinio de sacramentalibus. Vide Fabrum *disp. 42. de Pœnit. nym. 54.*

Quar. 18. An moniales sive exemptæ, sive Ordinario subiectæ gaudeant omnibus indulgentiis non solam proprii Ordinis, sed etiam aliorum. Ordinum Regularium.

Resp. Gaudere. Philippin, in *Filiat. Spirit. num. 437.* cum communi, & clarè habetur ex Bulla Pauli V. §. 8. ubi ait; Volumus autem. ut omnes supradictæ indulgentiæ, & gratiæ Religiosis Regularibus unius Ordinis jam monastici, quam mendicantis dumtaxat concessæ, etiam omnibus monialibus cuiusvis regulæ approbatæ, & intra claustra cum tribus votis solemnibus viventibus, & perpetuam clausuram servantibus, tam Ordinariis locorum, quam etiam Regularibus cuiuscumque Ordinis, regulæ, & instituti, suffragentur.

Quar. 19. An moniales immediatè Sedi Apostolicæ, aut Ordinario subiectæ possint in suis templis exponere indulgentias Ecclesiis Ordinis pro Sæcularibus concessas, v.g. Indulgentiam Portiunculæ, loquendo de monialibus Ordinis Minorum.

Resp. Negat Pellizar. *de monial. cap. 9. num. 40.* quia tenor concessionis præcisè loquitur de Ecclesiis Ordinis, templum autem monialium

Se-

Sedi Apostolicæ, vel Ordinario immediatè subiectarum, verè Ecclesiæ Ordinis dici non possunt, ut potè à potestate Ordinis exempta Affirmat nihilominus Nogueira *disp. 1. q. 10. n. 14.* & suadet ratio; sicut enim moniales, ut diximus, per hoc, quod subdantur Ordinariis, non delinunt esse moniales sui Ordinis; ita neque earum Ecclesiæ per hoc, quod sunt Ordinariis subiectæ, desinent esse Ecclesiæ sui Ordinis; nam locus, & persona ambulat pari passu; ut notat Sperel. *dec. 3. num. 4.* & ideo hanc sententiam in terminis Indulgentiæ Portiunculæ sustinet alius relatis Gobat *t. 2. p. 2. c. 9. n. 354. §. 3.* quia Sixtus IV. hanc indulgentiam ad omnes S. Francisci Ecclesias extendit sine aliqua exceptione, ut tradunt Miranda, Emanuel, & Hieronymus Rodriq. adducti à Nogueira *loc. cit.*

Alia plura extant pro monialibus privilegiis, quorum aliqua sparsim in hoc tractatu referuntur, reliquia verò penes privilegiorum Regularium Collectores videri possunt.

CAPUT XI.

De Particularium Monialium obligationibus, & Privilegiis.

§. I.

De obligationibus, & Privilegiis
Abbatissæ.

Quar. 1. AN Abbatissa teneatur sub mortali tollere transgressiones regulæ, quæ in subditis non sunt peccatum mortale.

Q 6

Resp.

Resp. Videri quod non. Non enim potest esse urgentior obligatio vitandi, vel tollendi alienas transgressiones, quam proprias; sed ad vitandas, vel tollendas proprias transgressiones Abbatisa non tenetur sub gravi, quia regula tam strictè non obligat; ergo neque ad tollendas alienas. Ita Lorca *in 2.2. D. Tho. dist. 45. nu. 4.* Verùm opposita sententia sustinenda. Nam ad decorem, & perfectionem religionis multæ observantia; institutiones sunt, quæ vel non obligant singulas, vel obligant tantùm ad tollendas venialem, ut silentium, ieiunia, &c. quæ tamen si deficerent, grave detrimentum pateretur religio. Unde cum Abbatisa incumbat conservare religionis integritatem, si negligat hæc instituta inviolata custodire, in re magni momenti deest suo muneri, & peccat mortaliter. Ita Trullench. & alii, quos refert, & sequitur Bartholomæus à S. Faust. *q. 152. n. 3.*

Quare Abbatisa dissimulans, regulam, seu constitutionem abire in desuetudinè, & non attendens ad promovendas moniales ad perfectionem, quam postulat status, ipsa mortaliter peccat, quamvis moniales non peccet nisi venialiter. Tenetur itaque corrigere, & castigare etiam sub mortali, quando videt observantia; regularum, aut constitutionis gravem damnum imminere: aliter, si ob verecundiam, timorem, aut possibilitatem dissimulet, erit in statu perditionis. Etiam peccata venialia frequentia monialium tenetur carere, & corrigere, quando alias imminet periculum, ne disciplina religiosa magna ex parte minuat. Lugo, Diana, Peyrin. & alii. Aliquando tamen poterit dissimulare aliqua peccata minora, quæ scilicet scandalosa non sunt, nec ab animo obliuato patrata, *cap.*

ipsa

ipsa pietas, §. verum 33. quest. 4. Nec non dissimulare ad tempus peccata illius, quæ efficieretur deterior; si peccatum relinquere compelleretur; nam minus malum quandoque sustinendum est, ut majus evitetur, *cap. duo mala dist. 13.*

Quar. 2. An licitum sit Abbatisa, moniales errantes aliquando convinci increpare.

Resp. Affirmat ex D. Thom. Peyrinus *tom. 2. de Prælat. q. 2. cap. 3. §. 16. num. 147.* Quia si licitum est illas disciplina; causa verberare, cur non licebit obeandem rationem illas conviciis reprehendere? Ad hoc tamen ut reprehensio contumeliosa fiat sine peccato, debet fieri cautè, modestè, & cum magna necessitate, & solum debet significari vitium, cuius emendatio prætextitur, non alia vitia iam correctæ, & emendatæ. Cavendum insuper est, ne fiat ex ira, alioquin peccaret mortaliter Abbatisa. Navar. Silvest. & Peyrin. *loc. cit. num. 148.* Sicuti pariter peccaret reprehendendo monialem coram secularibus vel etiam Novitii (nisi fortè coram ipsis peccasset) quia monialis sic oburgat multum apud illos gravaretur.

Quar. 3. An Abbatisa sit capax potestatis spiritualis.

Resp. Negativè. Ita communiter cum D. Thom. *in 4. dist. 19. quest. 1. art. 1.* Immo esse incapax iurisdictionis spiritualis etiam de legatæ, tradunt Sotus, Victoria, Abbas, & alii, contra Salas, Bonac. & Tamburin. Sicut enim, quia est incapax Ordinis, neque ex delegatione potest ei competere potestas Ordinis; ita quia est incapax iurisdictionis spiritualis ordinariæ, erit etiam incapax delegatæ. Hinc est, quod ex defectu potestatis spiritualis, non possit in signum superioritatis bene-

benedicere in loco publico neque aquam, neque velles in forma Ecclesiæ: potest tamen moniales benedicere ad modum, quo parentes suos filios benedicunt, Silvest. Mirand. Tamburin. & Pasqualig. in *Lauret. num. 743*. Nec potest docere in Ecclesia, aut concionari, neque ex Summi Pontificis dispensatione quia hoc mulieribus prohibetur divino præcepto. *Ad Timoth. 1. cap. 2*. Neque declarare Evangelia, aut super iis verba facere, neque instruere moniales super casibus conscientiarum; quare si in hoc contraveniret, mortaliter peccaret, quia in gravi faceret contra præceptum divinum, nisi excusaretur ratione parvitatis materiæ, quæ attendenda est quoad quantitatem sermonis, non quoad numerum quia semel usurpare sibi munus prohibicum, sufficeret ad peccatum mortale. Solum igitur poterit habere hortatorios sermones ad moniales, etiam in Capitulo, ita tamen, ut non utatur testimonio Sacre Scripturæ, quia tunc non pure hortaretur, sed instrueret, & doceret. Ita Pasqual. *loc. cit.*

Quar. 4. An Abbatissa possit dispensare moniales subditas quoad edendas carnes, seu lacticia, quoad ieiunia, & cæteras religionis observantias.

Resp. Non posse, quia hoc quoque dependet à iurisdictione spirituali, qua caret. Ita Heriq. Sanch. Faust. & alii. Verum, licet non possit dispensare auctoritativo modo; potest ministerialiter, & ex commissione sui Prælati, ut notat Tamburin. *Lezana 1. 1. 99. reg. cap. 26. num. 16.* & alii. Quia tunc censetur dispensare ipse Prælati, & Abbatissa solum exequi dispensationem. Rursus potest etiam declarare, quod hic, & nunc ieiunium seu aliquod præceptum cesset obligare. Et

in

in hoc sensu accipienda sunt privilegia, quæ videntur concedere Abbatissæ facultatem, dispensandi.

Quar. 5. Quid possit Abbatissa circa monialium subditarum vota.

Resp. Ob deficientiam potestatis spiritualis neque possit in votis monialium dispensare, ut tradunt communiter Doctores. Huiusmodi tamen vota, si non sint reservata, dispensari, & commutari poterunt ab earundem Prælati, etiam Regularibus, si ipsis subiciantur. Ita Richard. Sotus, Silvest. & alii. Ab Abbatissa verò poterunt solummodo irritari, in quo conveniunt omnes Doctores. Quia Abbatissa habet potestatem dominativam supra moniales sibi subditas, quæ major est, quam sit parentum supra filios, cum monialium voluntas ratione voti obedientiæ sit traslata in voluntatem potestatis dominativæ vota filiorum irritare, poterit à fortiori monialium vota irritare, Abbatissa. Et hoc habet locum non solum quoad vota, quæ versantur circa materiam supererogationis, sed etiam quoad vota de materia, quæ cœcernit regulam, quia etiam in iis voluntas subditi subordinatur voluntati Superioris, & ab illa dependet. Silvest. Navar. Sot. & Tambur. quos adducit Pasqual. *loc. cit.* ubi subdit, hanc facultatem extendi etiam ad votum transeundi ad strictiorem, contra Lessium, Tambur. & Pelliziar. quia huiusmodi votum ante executionem non immutat subiectionem, quam habet religiosus ex natura religionis, unde semper remanet votum voluntatis subordinatæ, & proinde semper stat sub potestate dominativa Superioris.

Quar. 6. An Abbatissa possit irritare vota emissa cum ipsius consensu.

Resp.

Resp. Negat Richard. quia dum Prælatuſ conſentit voto, non pender amplius ab eius poteſtate, nec habet amplius tacitam conditionem, ſi Prælatuſ veſit. A firmant Cajetan. Silveſt. & Armilla. Quia per hoc, quòd Prælatuſ conſentiat, ſicuti non tollitur ſubjectio religioſi, ſed manet in eodem ſtatu prioris, ita etiam voluntas ipſius quoad omnes ſuos actus remanet dependens a voluntate Superioris, & ipſi ſubordinata, & proinde retinet poteſtatem dominativam ſupra voluntatem ſubditi, & conſequenter facultatem irritandi votù. Verum tamen eſt, quòd ad irritandum votum emiſſum de Superioris còſenſu, exigitur ſufficiens cauſa, alioquin Abbatiffa, ſeu quivis ſuperior peccaret; ut ſpecialiter tradunt Pannormit. Cajet. Rodriq. & Tamburin. Quia, cum ſemel conſenſerit, non poteſt amplius ſine iuſta cauſa recedere; irrationabiliter enim ſubtraheret Deo obſequium illud, quòd per executionem voti reſultat, & quòd ipſe obtulerat in voluntate ſubditi. Si verò Abbatiffa non conſentit in votum, poteſt illud abſque cauſa irritare, etiam ſi ſit de materia conſequenter regulam, quia eſt ſatis iuſta cauſa irritandi, quòd ſubdita conſervetur in illo ſtatu obligationis, quam habet ratione regulæ, nec eius onera augeantur. Palqu. loc. cit.

Quar. 7. An Novitiarum vota poſſit irritare Abbatiffa.

Reſp. Non Poſſe. Palud. Silveſt. & Leſſus. Quia cum nondum emiſerint votum obedientiæ; earum voluntas eſt adhuc ſui iuris. Et hoc valet tam quoad vota emiſſa ante ingreſſum, quam quoad emiſſa poſt ingreſſum; ſolummodò poterunt illa quoad executionem ſuſpendi, ſi officiant probationi, ut notant Leſſus, & Silveſt. citati, quia quòd

quòd non impediatur exercitium probationis eſt cauſa valde iuſta differendi executionem voti. Vota verò, quæ à Novitia fuerunt emiſſa, dum erat ſub poteſtate parentum, poterit irritare Abbatiffa, quia in Ordine ad regendam Novitiam in parentum locum ſuccedit, & proinde etiam in eorum poteſtatem dominativam.

Reſp. 8. An Abbatiffa poſſit inſtituere beneficium, & capellanias conferre.

Quar. Poſſe. Deducitur ex cap. dilecta de Major. & obediens. & docent Felix. Gonzal. & alii: hoc enim preſtat Abbatiffa quoad titulum, & poſſeſſionem tantùm, non autem quoad poteſtatem, quàm habet beneficiarius quoad iuriſdictionem fori externi; nam hanc accipit ab eo, qui admittit, & authorizat collationem, & inſtitutionem, ut notat aliis relictis Tamburin. de iure Abbatiff. diſp. 33. quaſt. 12. Unde tota inſtitutio, & collatio in nominatione conſiſtit iuxta cap. 1. de Monach. ut tradit Felin. Quare Abbatiffa in ſupradictis actibus ſe habet tantum miniſterialiter, & exequitur tamquam procuratrix, que ſunt iuriſdictionis, ut notat Gloſſ. in cap. Novam de penitent. & remiſſ.

Quar. 9. An Abbatiffa habeat ius ſuſpendendi clericos ſuæ iuriſdictioni ſubiectos.

Reſp. Non poſſe, prout ſuſpenſio eſt cenſura eccleſiaſtica, quia caret ſpirituali iuriſdictione, Ex quo ſequitur, quòd neque à fortiori poſſit interdicare; aut excommunicare, ut habetur ex cap. dilecta de Major. & obediens. & docent communiter Doctores in materia de cenſuris. Poterit tamen private illos beneficiis, auferendo, quòd dedit, ſcilicet titulum, & poſſeſſionem; nam poſita hac ablatione, cenſetur Summus Ponti-

fex auferre jus spirituales, quia, sicuti beneficium confertur dependenter à designatione Abbatis, & collatione tituli, & possessionis, ita etiam censetur conservari jurisdictione à Summo Pontifice dependenter ab eisdem, quibus sublati, reliqua caduca sunt, Pasqu. loc. cit. num. 741. Poterit etiam, Capellanum per Patronum monasterii presentatum impedire, si sibi venis, vel non sit idoneus. Immo invito Patrono etiam amovere ex facilibus causis, quam amoveatur alii instituti. Feder. de Senis conf. 95. num. 3. ubi quod amovere illum non possit, etiam cum Conventu, si dignus non sit amotione; quod si vel non admittat; vel amoveat sine causa, potest per Superiorem compelli etiam censuris Ecclesiasticis.

Quar. 10. An Abbatisa possit ab officio amovere monialem suspectam, & inditam tantum de aliqua culpa in eisdem officii exercitio commissa.

Resp. Negativè cum Antonio à Spiritu Sact. in decret. regul. tra. 3. a. disp. 4. sect. 4. nu. 177. Licet enim Abbatisa possit auferre à moniali illud officium, v. g. januam, Sacristiam &c. concurrente tamen tali circumstantia quod fuerit inquisita, vel suspecta magnam gravamen inferret moniali, quia videretur intuitu delicti auferri, atque adeo esset confirmatio quædam delicti, quæ injusta est, dum de illo non constat. Hoc tamen intelligendum est, quando ex tali amotione monialis fama periclitaretur ita Rodriq. Peyrin. Torres, quos refert, & sequitur Girag. part. 3. dub. 6. n. 66. unusquisque enim tenetur bonam proximi famam non lædere; quando tamen ex tali amotione eius fama non periclitatur, potest illam Abbatisa à tali munere amovere; in hoc tamen

men cum maxima prudentia est procedendum; ita Torres & Palau, quos refert & sequitur Girag. supra n. 67.

Quar. 11. An Abbatisa habeat liberam bonorum sui monasterii administrationem.

Resp. Habere quoad omnia, quorum fœmina est capax. Ita omnes ferè Doctores in cit. cap. dilectæ, juxta Glof. Quod intelligendum est juxta Constitutiones, & statuta religionis. Sanch. in Decal. lib. 7. c. 19. n. 44. ubi addit, propterea posse Abbatisas dare monialibus sibi subditis facultatem habendi peculium, & convertendi in proprios usus, quæ labore manuum acquirunt, dummodò consuetudo, aut Constitutiones religionis non obstant. Sicuti etiam possunt suis monialibus licentiam concedere, dandi, & recipiendi, quam suis subditis dare possunt etiam Prelati, nisi jure, vel consuetudine sit illis prohibitum. Quare non possunt licentiam concedere faciendi munera immoderata, & maxime quibusdam personis ad moniales non pertinentibus, id veritate obligatione conservandi votum paupertatis.

Quar. 12. Quam summam de bonis monasterii possit expendere Abbatisa.

Resp. Possit expendere omnem illam summam, quæ in commodum, decenciam, & splendorem communitatis cedit; dummodò monasterii vires, & status religiosi terminos non excedat. Salmaticen. tom. 3. tract. 13. cap. 6. punct. 7. Cum enim illi incumbat bonorum monasterii administratio, substituitur loco totius communitatis, ut id faciat, expendat, commutet, emat, vendat &c. quæ communitas faceret, si prudenter se gereret. Quare potest ex bonis superfluis monasterii elemosynas largiri vel suis parentibus si indigeant, vel pro nuptiis puellarum, atque adeo pro com-

complenda dote puellæ pauperis in religionem recipiendæ usque ad summam decem a reorum singulis annis, vel si conventus sit dives, etiam bis in anno, & hoc sine consensu monasterii, si aliud non præscribat regula, vel religionis consuetudo, aut Superioris prohibitio. Peyrin. 1. 2. quest. 1. cap. 5. §. 1. nu. 56. Non tamen potest in opera pia, ornatum Ecclesiæ, & fabricam superfluum monasterii expendere notabilem summam, si moniales patiuntur necessitatem; quippe Abbatisa dispensatrix est eorum bonorum iuxta cuiuslibet indigentiam, ut potè quæ toti communitati sunt destinata. Ita aliis relatis Sanchez in sum. lib. 7. cap. 19. n. 28. qui pariter n. 19. sustinet, quod neque potest sibi licentiam assumere ad superflua, scilicet ad ea, quæ nec ad suos usus, nec ad conventus debitam provisionem, & decentem administrationem sunt necessaria. Imò neque quo ad suos usus potest assumere, nisi ea, quæ aliis potest concedere, quia non minus quam aliz moniales voto paupertatis adstringitur.

Quar. 13. An Abbatisa teneatur bona communitatis suis subditis dividere attenda meritum, & necessitatis, non verò personarum ratione.

Resp. Affirmativè. Ita Lugo de just. disp. 1. sect. 3. r. 1. Quia subditæ iuxta proportionem meritum, & necessitatis exigentiâ habent ius ad omnia bona religionis, Lessius de just. cap. 22. dnb. 3. n. 15. lib. 2. Unde Abbatisa nō potest ad libitum sibi, vel alteri meliorè cellam vestem, cibum, vel potum tribuere, sed hæc omnia, & alia iuxta merita, & necessitates regularum, & non secundum dignitates in monasteriis reformatis debēt dividi, ex bonis enim communitatis nulli etiam Abbatisæ aliqua

qua portio assignatur, Navar. 3. commen. de reg. n. 6. sed sunt omnia destinata indivise proximibus alendis, & sustentandis; & licet in religione aliquis ordo sit servandus; iste ordo ille debet esse, quem necessitas exegerit. Unde si dignor æqualiter indigeat ac inferior, tunc præferenda est dignior, non tamen si inferior in majori fuerit necessitate, nam ordo charitatis tunc postulat, ut inferior sive in dignitate, sive in ætate superiori præferatur.

Imò, cum Abbatisa constituta sit non in sui ipsius, sed subditarum utilitatem, & commodum, ut cum communi docet Peyrin. de Pralat. g. 1. cap. 7. nu. 2. sequitur quòd non procurando magis utilitatem communem, & particularem subditarum, quam propriam peccat mortaliter, quia lædit iustitiam operando in re gravi cōtra finem Prælatiicæ, Peyrin. supra n. 14. Sicut pariter peccat si ad sui famulatum assumat plures conversas, vel utatur actionibus aliarum monialium pro sua utilitate, & conservatione; utitur enim actionibus subditarum sine iurisdictione, nam habet solum iurisdictionem utendi huiusmodi actionibus in bonum commune. Girag. supra n. 33.

Quar. 14. Quos contractus possit Abbatisa sine Capituli consensu celebrare.

Resp. In contractibus de rebus modicis, quæ pertinent ad victum, & vestitum monialium, Capituli consensu non indigere, quia durissimum esset, quòd quoties aliquid ad monialium usum vult emergere, teneretur Capitulum convocare. In contractibus verò gravioris momenti debet Capituli consensus intervenire, ex cap. ea noscitur, de his quæ fiunt à Pralato, quia quod omnes tangit, debet ab omnibus approbari.

Quar. 15. An teneatur conventus stare

con-

contractui facto de consensu Abbatissæ, & majoris partis Capituli, si talis contractus cedat in damnum monasterii.

Resp. Affirmativè. Nam delictum Prælati, & Capituli nocet Ecclesie, cap. 2. *de ordin. coenit.* Tum quia cum Monasterium consenserit ut tale damnum, nulla ei facta est injuria. Quod verum est etiam si tale monasterium habeat tantum Vicariæ loco Abbatissæ mortuæ; cum enim talis Vicaria habeat eandem potestatem jurisdictionis, ac Abbatissa, si simul cum Capitulo contrahit, valet contractus; Bordon. *resol. ut.* 53. n. 12. ubi alios adducit.

Quar. 16. An Abbatissa nomine conventus, sed sine ejus consensu, mutuas percipiens pecunias ad usum monasterii, obliget conventum, si illa absque conventus commodo in suis usibus expendat.

Resp. Negativè. Nam cum conventus commodum ex tali mutuo non reportat, neque debet incommodum reportare. Ita Tapia, & Bordon. *loc. cit.* q. 8. Imò addo, quod, si Abbatissa à Capitulo postulare consensum ad petendam dictam pecuniam mutuum, & totum Capitulum taceat, adhuc si Abbatissa eas in suum commodum expendit, conventus non manere obligatum, nam in præjudicialibus ex taciturnitate, & non resistencia consensus non inducitur, Pasqualig. c. 2. q. 195. Aliter dicendum est si illa pecunia recepta sit nomine conventus, ad sublevandam ejus indigentiam, & conventus in tali mutuo verè consensit, licet postea ab Abbatissa male expendatur. Nam, cum acceptatio mutui legitime facta fuerit, remanet conventus obligatus, Sanch. *lib. 7. moral. cap. 31. num.* 13.

Quar. 17. An Abbatissa cum consensu Capituli possit remittere summam debitam

monasterio.

Resp. Posse ex justa causa docent Sanch. Alphons. de Leone, Lugo, & alii relati, & approbati ab Ant. à Spiritu S. *traçt. 4. disp. 4. sect. 3. n. 67.* qui idem asserit *num.* 398. cum Lezana de repudiatione legati, aut hereditatis. Secus verò justa causa cessante, quia Abbatissa, utpote bonorum monasterii administratrix, non domina, illi non potest præjudicare. Quod si de facto Abbatissa repudiet legatum, aut hereditatem sine causa, peccat quidem mortaliter, quia notabiliter lædit monasterium, non tamen incidit in penas Extravagantis *Ambitiosa*, quia acquisitio ad effectum incurrendi penas non dicitur alienatio. Lezana *tom. 2. cap. 19. n. 60.* ex Riccio, Gavanto, Barbosa, & aliis. At neque cum causa posse Abbatissam propria auctoritate, vel cum consensu Capituli remittere summam debitam, aut repudiare hereditatem, consensu cum Molina, Lambert. Bonac. & aliis, quia in utroque casu monasterium habet jus ad rem, cui proinde neque Abbatissa, neque Capitulum potest renunciare, ut infra videbimus.

Quar. 18. Quid possit, aut non possit Abbatissa cum Capitulo quo ad bonorum monasterii alienationes.

Resp. Non posse Abbatissam neque cum consensu Capituli disponere de rebus, quæ sunt de proprietate monasterii, sive res sint mobiles prætiosæ, quæ servando servari possunt, ut sunt vasa aurea, argentea, gemmæ, casule prætiosæ, calices, tapetes, nec non argentea, aut aurea vota magni valoris alicui sacre imagini oblata, & similia: sive sint immobiles, inter quæ computantur non solum res cor-

poræ,

poræ, & fixæ, sed etiam actiones, jura, & redditus longi temporis, seu diuturnum ad illos, nec non jura, seu debita rerum immobilium, seu mobilium pretiosarum.

Hinc non potest Abbatissa locare bona monasterii ultra triennium, neque transigere, aut compromittere super bonis monasterio incorporatis, vel quæ ipso jure ad illud perveniunt. Ita Filliuc. Rebuf. & alii. Excipe nisi res sit litigiosa, vel præjudicialis, Bordon. *resol. 21. num. 59.* Neque oppignorare bona mobilia monasterii pretiosa, ex declaratione Sac. Congregationis teste *Lezana v. alienat. n. 14.* nisi maxima urgeat necessitas, ratione cujus neque Pontifex, neque Sac. Congregatio possit adiri. *Peyrin. in formular. lit. A. cap. 11. num. 3.* Consensus tamen Episcopi est expectandus. Neque imponere censum, aut servitutem super bonis monasterii, si servitus sit per hypotecam specialem, aut generalem, ut cum Quaranta, Novario, & ahis docet *Ventriglia annotat. de alienat. §. 2. num. 7.* si vè per fideiussionem, aut contractum a securitatis, quia per hujusmodi servitutem bona monasterii remanent obligata satisfactioni. Neque recipere pecunias ad cambium cum solutione lucri cessantis, vel damni emergentis. Sac. Congreg. 21. *Maii. 1626.*

Poterit tamen alienare fructus, & alia bona quæ servando servari non possunt. Ita omnes cum Cajet. *cap. 75.* Nomine autem fructuum veniunt præcisi fructus, non verò res frugifera. Unde alienare non potest gregem ovium licet possit fructus gregis, sicuti neque boves & alia animalia ad culturam agrorum monasterii necessaria, quia utpote agris accessoria, & addicta computantur cum illis inter bona stabilia. *Suarez to. 4. de relig. tract. 8. cap. 27. num. 23.*

n. 23. Secus si non sint addicta, Panormit. *in cap. nulli de reb. Eccles. non alien.* Vel si affixa, versantur tamè in aliquo discrimine. *Donat. Rer. Regul. t. 1. p. 2. tract. 14. q. 21. n. 61.* Pretium tamen debet investiri in alia, calamitate tranfata.

Neque potest cædere arbores fructiferas, aut infructiferas in magna quantitate, nec etiam paucas, sed maximæ æstimationis. *Bonac. t. 1. tract. variar. disp. 2. §. unica, punct. 2. de alien. bonor.* Benè tamen potest cædere illas, quæ sunt nimis densæ, vel caducæ, vel quarum totus, aut præcipuus fructus consistit in incisione. Unde non est prohibita incisio arborum ex memoribus ad eas vendendas pro utilitate monasterii, cummodo ex tali incisione damnû notabile nemori non inferatur; *Palautr. 12. disp. unica p. 15. §. 1. n. 7.* Neque incisio arborû infructiferarum, & umbratiliû, ad hoc ut earum loco fructifera substituantur, si alias tales arbores non servantur ad amœnitatem, *Peyrin. t. 1. privileg. conf. 9. n. 17.* quiddid in contrarium asserat *Bonac. loc. cit.* qui admittit posse cædi arbores ad reparacionem monasterii, quia hæc incisio est potius localis mutatio, quàm alienatio.

Quæ. 19. An dentur alii casus, in quibus Abbatissa cum assensu Capituli, & licentia Episcopi possit res monasterii alienare.

Resp. Affirmativè. Primus est, quando agitur de parva re, quæ sit modici valoris, scilicet quæ non excedat scuta vigintiquinque monetæ Romanæ, Genuens. Quaranta, & alii, & alienatio sit in evidentem utilitatem monasterii. Secundus, quando alienatio est necessaria ex præcepto testatoris, ut ob fidei commissum. Tertius, quando est necessaria ex lege contractus, ut propter pactum de retro,

vendendo in eodem contractu incontinenti appositum, quando res fuit acquisita monasterio. Quartus quando hæreditas est gravata ere alieno; tunc enim vendi vel consignari potest creditori pro tanta parte, qua illi possit satisfieri, quia hæreditas secūdum illam partem, quæ necessaria est pro solvendis debitis; non acquiritur absolute, sed solum in ordine ad extinguenda debita, & idem est acquisitio temporanea, & ex vi ejusdem hæreditarii juris resolubilis, ac proinde non incorporatur bonis monasterii; Bordon. *resol.* 27. n. 63. Pignat. l. 6. *consult.* 93. n. 36.

Item quando alienatio est necessaria jure exigente, ut si legentur bona immobilia fructifera, vel mobilia pretiosa monasterio illorum bonorum incapaci, ut docent Soncin. *reg.* 110. n. 3. Dec. *in c. in presentia de probat.* n. 271. & Quaranta n. 41. §. 6. Sicut etiam potest alienari res inutilis monasterio, ut si relinquere Bibliotheca magni valoris. Quod verum etiam si ea omnia relicta essent cum conditione, ne alienarentur, Filiuc. *tract.* 44. c. 6. n. 6. cum Rosel. Rodriq. & aliis. Pretium tamen converti debet in alia mobilia monialibus convenientia.

Quar. 20. An pecunia redacta ex redemptione census, vel ex aliqua re immobili, aut mobili pretiosa, possit per Abbatissam sine solemnitatibus alienari solvendo debita monasterii.

Resp. Non posse. Ita Rodoan. Ric. Genuen. & alii relati à Delbene *tom.* 2. *dub.* 17. n. 17. Sicuti enim sine solemnitatibus non potest pro extinctione debitorum vendi res immobilis, vel mobilis pretiosa, ita neque pecunia, quæ loco rei successit, *arg. ex l. ita consuetudo, ff. de jur. dot.* Imò neque pecunia relicta à

testatore sine aliquo onere expendi potest in extinctionem debitorum, si auctoritate Abbatissæ, & Capituli destinetur ad emendam rem immobilem, vel mobilem pretiosam, Vaquez cū aliis quos refert, & sequitur Palaus; nam cū talis pecunia jam sit destinata ad rem immobilem emendam, inter res immobiles computatur, sicut de quacumque alia pecunia ad hanc effectum destinata docet cū aliis Lezana l. 2. r. 19. n. 59. licet contrarium teneat Bordon. *loc. cit.* ubi ait pecuniam destinatam ad emenda immobilia, distrabi posse ad emenda mobilia necessaria monasterio. Posse tamen pecuniam ex census extinctione, vel mobilium pretiosorum venditione retractam implicari in extinguendo censu super bonis monasterii inconsulta Sacre Congregatione, docet Anton. à Spiritu Sancto, *pr.* 3. *disp.* 6. *sect.* 6. n. 1169. sicut enim operare fundum monasterii alienatio est; ita illum exonerare erit reacquisitio.

Nequaquã tamen hujusmodi pecunia converti potest in censum vitalitium, quia cū sit destinata pro rebus immobilibus, & non sit sub dispositione libera tanquam de proprietate monasterii, non potest converti nisi in bona immobilia; inter quæ non computatur census vitalitius, cū sit in continuo periculo amissionis, sicuti est vita illius super qua est duraturus. Angel. *in l. non silet, ff. de per. hered. in cap. contrigit de dol. & conrum.* Cornel. *cons.* 173. vol. 3.

Quar. 21. An saltem Abbatissa possit licentiam concedere moniali particulari, ut constituat censum vitalitium ex pecunia illi ab extraneo concessa.

Resp. Distinguit Sanchez *lib.* 7. *moral.* cap. 22. n. 16. Si pecunia illa ita concessa est,

ut concedens noluerit dominium in monasterium transferri, sed omnino cedere in monialis usum, & monialis acceptantis eadem mens fuerit, potest Abbatisa licentiam præbere, ut census vitalitudo constituat, quia nullatenus pecunia illa est monasterii. Si autem ita data sit, ut dominium in monasterium transferat, nequit Abbatisa absque consensu Capituli, & Prælati id efficere. Quia pecunia illa monasterii est, nec in constitutione census vitalitudo, ut potest a mittendi, res monasterii utiliter agit.

Quar. 22. An abbatisa cum consensu Capituli possit alienare Sanctorum reliquias in tua Ecclesia aservatas.

Resp. Affirmant Bordon. Antonel. & Barbosa relati à Diana *part. 10. tract. 14. resol. 23.* Quia in Paulina sit tantum mentio de alienatione rerum pretio æstimabilium, cujus naturæ non sunt Sanctorum reliquiarum. Verum negativa sententia communior est, & in praxi consulenda; reliquiarum enim inter mobilia pretiosa communiter computantur. Hoc tamen debet intelligi cum Lezana *r. 5. v. alienatio, n. 14.* de reliquiis muro clausis, vel insignibus, aut ipsarum partibus notabilibus, vel perpetuè traditis sepulturæ. Cæterum exiguarum particularum alienatio, non videtur comprehendi sub prohibitione alienationis. Declaratum proinde fuit à Sacra Congregatione, teste Barbosa *in collect. Bullar. v. reliquia*, reliquiam modicam jam factam alienabilem, posse donari alicui Ecclesiæ, vel Oratorio.

Quar. 23. An Abbatisa teneatur omnes superabundantes redditus in elemosinam largiri.

Resp. Affirmant Sanch. Rodriq. Sotus, & Reginal. Verum circa præsentem quaestionem

pla-

placet Dianæ opinio Suar. qui ait in hoc non posse assignari regulam generalè. Regulariter tamen loquendo, necessarium non esse, neque conveniens, redditor superabundantes in elemosinas largiri, quia melius est, si commodè potest, augere, & perficere monasterium ipsum vel quoad ea, quæ pertinent ad cultum divinum, aut habitationem, vel quoad perpetuos redditus, ut eis plures moniales sustentari possint, vel saltem perfectius vita communis conservari, quod majus Dei obsequium est, quam elemosina, quæ tamen in aliquibus circumstantiis non tantum laudabilis est, sed etiam sub præcepto esse potest, quod pender ex occurrentibus proximorum necessitatibus.

Quar. 24. An Abbatisa jure suo possit applicare bona opera monialium subditarum personis extraneis, iis tribuendo litteras communicationis.

Resp. Possè. Colligitur ex Navar. quem citat, & sequitur Lezana, consentit Sorbus, & in terminis tradunt Bassæus *v. Abbatisa n. 22.* & Philippinus *in Filiis. Spiritual. num. 199.* Ratio est, quia, sicuti qualibet monialis tanquam domina potest applicare sua bona opera communicabilia quibuscumque voluerit, ita idem poterit Abbatisa, cum hæc communicatio proveniat à potestate dominativa, ex vi voti obedientiæ, ut habetur ex Rodriq. aliisque Doctoribus relatis à Philippino *loc. cit. n. 143.* quæ potestas residet penes Abbatisam, undè competit illi libera Administratio, cura, & auctoritas ordinaria dispensativa bonorum spiritualium sub ipsius regimine, & propria Congregatione contentorum. Ex quo etiam fit, quod Abbatisa possit indicare suis Monialibus certas preces pro benefactoribus, maxime si occurrat causa, v. g. ad

R 3 im-

390. *Deobligat. & Privileg. Abbat.*
implendam obligationem impositam Monasterio ex iustitia. Bassæus *loc. cit.*

Quar. 25. An Abbatissa teneatur transgressiones monialium occultas inquirere, ut corrigat.

Resp. Teneri. Ita D. Thom. 2.2. q. 33. art. 2. ad 4. Si enim hoc negligere, moniales facilius impune regulam transgredirentur, cum facile ipsis esset cavere, ne in conspectu Abbatissæ statuta violarent. Atque ita cum maximo boni communis detrimento omnia transgressionibus scaterent, ac vigor disciplinæ omnino dissolveretur. Verum, quamvis hæc sit Abbatissæ obligatio: tamen, ut optime advertit Lorca, prudentiæ moderamine est temperanda, ne scilicet sit nimia sollicitudo, aut intempestiva inquisitio, quia huiusmodi excessus non solum esset inutilis, sed molestus etiam monialibus, & odibilis, possetque detractiones fovere, & passiones accendere, & rixas excitare.

Quar. 26. An Abbatissa audiens, & non impediens monialem de altera detrahentem, peccet mortaliter.

Resp. Quod sic; quia non obstant damno proximi, ad quod tenetur, delinquit graviter in suo officio, & habetur expressè in *cap. facientis dist. 86.* ubi textus: *Negligere cum possit deturbare perverfos, nihil aliud est quam fovere.* Ideo hanc sententiam tradunt, D. Thom. 2.2. q. 74. art. 4. in corp. Aragon. Sallas, Sotus & alii p̄nes Peyrin. *de Pralat. q. 1. c. 3. §. 11. num. 107.* Ubi pariter asserit teneri Abbatissam damnum famæ compensare, si detrahens famam detractam non restituat, & instante parte læsæ, detrahentem ad famæ restitutionem compellere; sicut enim ex officio illi incumbit, furem alicujus rei cogere ut resti-

stuat, multo magis raptricem famæ; cum deteriores sint qui famam, quam qui bona nostra surripiunt, *cap. deteriores 6. q. 1.*

Quar. 27. An Abbatissa teneatur curare, ut quotannis legatur decreta Clementis VIII. de largitione munerum in vulgarem cuiusque regionis sermonem versa.

Resp. Expedire quidem, non tamen teneri, sentit Pellizar, *de Monial. cap. 7. num. 30.* quia putat, obligationem per non usum fuisse sublatam, quod non videtur admittendum, nam ex una parte lectio annua dictorum decretorum monialibus quoque est expressè præcepta; ex alia verò per Constitutionem Urbani VIII. omnis, non usus contra huiusmodi decreta, adedque non usus non legendi ipsa quotannis tollitur, & reprobat.

Quar. 28. An Abbatissa possit monialibus limitare, vel impedire utum privilegii collati universo Ordini, vel licentiæ factæ à Prælato Monasterii.

Resp. Põlle interveniente iusta causa, & nisi in concessione sit expressè denegata facultas. Ita Corduba in *reg. S. Franc. cap. 10. q. 2. p. 6.* ex quo Sanch. *lib. 6. moral. c. 3. n. 9.* & Peyrin. *de R. S. q. 1. c. 8. §. 6.* Ratio est, quia quælibet gratia ita est intelligenda, ut ius alterius non lædat. Abb. in *cap. nostra in not. ab. 3. de rescript. Loter. de re benef. l. 1. q. 28. n. 163.* & pluries Rota. Idque adeo verum est, ut quamvis in rescriptis non fuisset opposita clausula *sine præjudicio tertii*, tamen illa semper subintelligatur, Marant. *resp. 13. nu. 9.* Vivian. *de iurepatr. lib. 1. 3. cap. 8. n. 8.* Quælibet igitur concessio privilegii collati universo Ordini, vel licentiæ factæ à Prælato moniali particulari, ita est intelligenda, ut non lædat potestatem illam dominativam, secun-

dum quæ Abbatissa sibi subijcit omnes monialium a Clonibus ratione voti obediencie. Ad eamque ita est intelligenda, ut ejus usus taliter subordinetur voluntati Abbatissæ, ut justa de causa possit ab ipsa vel limitari, vel suspendi. Et regula illa 17. in 6. *Indultum à jure beneficium non est alicui auferendum*, limitatur, quando auferendi intervenit causa, Peyrin. *loc. cit.*

Poterit pariter remittere, aut saltem moderari penitentiam impositam moniali subditæ à Prælato monasterii, dummodo concurrat, justa, gravis, & rationabilis causa, nec sine facilis ad Superiorem recursus. Quia in talibus circumstantiis præsumitur relaxandi facultas à Superiore concessam præsumitur, Superiorem commodo, & bono subditorum velle providere. Extra hujusmodi circumstantias non potest, quia inferior non potest se immiscere in iis, in quibus Superior manum apposuit, ut per Doctores communiter in cap. quod super his de majorit. & obedienc. & in cap. inferior. dist. 21.

Quar. 19. An Abbatissa possit licentiam monialibus concedere, ut pueros suscipiant in Baptismo, aut Confirmatione.

Resp. Non posse; quia hoc monialibus est prohibuitum in c. pervenit. 1. dist. 18. q. 2. cap. non licet, & cap. Monachi dist. 4. de consecr. Et licet in prædictis locis fiat tantum commemoratio de Monachis, communiter tamen à Doctoribus ad quoscumque religiosos extenditur prohibitio. Ita Ledesima, Sanch. & Barbosa de potest. Episcopi. allegat. 30. n. 36. ubi adducit Rituale Romanum, quod de hujusmodi Patrinis agens, inquit. *Adhuc admitti non debent Monachi, vel Sanctimoniales.* Ex quo colligit prædictus Doctor, monialem susipientem peccare mortaliter, quia violat prohibi-

hibitionem. Concedit tamen, contrahere coactionem spiritualem, quia in illis textibus nullum est verbum irritans factum, & subdit, posse monialem suscipere in Confirmatione, si monialis pariter sit confirmanda. Verum moniales mortaliter non peccare suscipiendo pueros in Baptismo, aut Confirmatione, docet cum aliis Cespedes de Excep. regul. cap. 6. dub. 134. n. 4. quia in textibus præallegatis nulla sunt verba, quæ contineant prohibitionem strictam, & rigorosam.

§. II.

De Vicaria, & Discretarum, seu Decanarum Obligationibus.

Quar. 1. AN Vicaria possit dici Prælati.

Resp. Negative; quia instituta est tamquam coadjutrix Abbatissæ, nec ullam habet jurisdictionem; quare facere non potest, quod potest exequi Abbatissa. Lezan. 99. Regul. tom. 2. cap. 13. n. 40. Unde non potest concedere licentiam monialibus aliquid recipiendi, expendendi &c. cum penes ipsam non resideat potestas neque domestica, neque economica, nisi hoc specialiter à Superioribus indulgeatur. Barchius in Specul. Religios. cap. 17. Quod si contingat, Abbatissam decedere, putat Lezana *loc. cit. num. 41.* posse ea facere in casibus occurrentibus, quæ ipsa faceret Abbatissa, si viveret, quia eo tempore prædicta Vicaria vel est Prælata, vel quasi, cum non deceat, monasterium esse pro illo tempore sine capite.

Quar. 2. An Vicaria possit monialibus præcipere ex vi voti obedientiæ.

Resp. Non posse, quia, ut diximus, non est monialium Præla, cui sit votum obedientiæ. Tenentur tamen moniales ipsi parere ex potestate civili, & politica, quæ utique competit Vicariæ, cum & ipsa sit Superiorissima monasterii, quamvis subordinata, quod sufficit, ut moniales obligentur ad obediendum sub peccato, etiam mortali, si res præcepta sit ex objecto gravis, & modus præcipiendi indicet intentionem præcipientis esse obligare sub gravi.

Quar. 3. An Vicaria possit eligi in Abbatissam.

Resp. Quoad Moniales Ordinis Minorum, negat Miranda *de Monial. qu. 7. art. 9. conclus. 2.* propter quamdam constitutionem Sixti V. quæ id prohibet, & etiam propter quoddam decretum Cardinalis Matthæi Protectoris Ordinis Minorum *sub die 13. Junii 1592.* At in cæteris monialibus hoc non habet locum, unde sive perfuncta sit vicariatus munere, sive in eo duret, eligi potest Vicaria in Superiorissam Conventus. Quia Constit. Gregorii XIII. solum prohibet, ne perfunctæ Abbatissatus munere permaneant in aliquo officio, in quo habeant auctoritatem, & regimen, aut administrationem. Non autem hoc prohibet Vicariis, cum sit diversa ratio, quia scilicet officium Vicariatus est subordinatum Abbatissæ, ad eoque ad Vicarias non est extendenda Constitutio.

Quar. 4. An Vicaria, & quælibet Discreta teneantur cum aliis interesse, quando convocantur ab Abbatissa ad consulendum, seu decernendum aliquid spectans ad bonum regimen Monasterii.

Resp.

Resp. Teneri, nisi aliquo legitimo impedimento detineantur. Ratio est, quia, quando ad Vicariæ, vel Discretæ munus eliguntur, suscipiunt in se obligationem procurandi bonum communitatis; unde quotiescumque de communitatis bono agitur, tenentur ex officio interesse, ad hoc ut possit promoveri. Ita ex Molfesio Duardus *in c. Omnis utriusque sexus 1. 2. disp. 16. sect. 20. n. 4.* Et licet quilibet possit favori suo renutiare, hoc tamen non habet locum, quando agitur de favore mixto, scilicet, quando id, quod renuntiat, non solum proprium ipsius renuntiantis, sed etiam favorem alterius, seu publicam utilitatem respicit. Felin. *in cap. si diligenti n. 16. de for. compet. Castren. Calderin. & alii.* Unde neque Vicaria, neque alia Discreta poterunt ab aliarum congressu se subtrahere, quando de monasterii sit agendum utilitate.

Quar. 5. An Vicaria, & Discreta possint sine scrupulo tacere, quando Abbatissa vult aliquid non bene determinare.

Resp. Si quod vult Abbatissa decernere, est evidenter contra monasterii utilitatem, mortaliter peccant tacendo, quia qui de collegio sunt, in his, quæ ad universale commodum pertinent, ex vi officii sui tacere non possunt, *arg. c. 1. de his, quæ fiunt à majori part. capit.* Nec valet dicere, quod Abbatissa, vel major discretarum pars est determinata exequi, quod decernit, & sic, quod vana foret oppositio; nam confidere debet se in vitam veritatem profertentem, alias quoque, vel etiam Abbatissam in suam sententiam adducturam; veritas enim omnia vincit, *cap. consuetudo 2. disp.* Si vero dubium sit tantum, an Abbatissa non bene determinet, tunc, præcipue

R 6 ma-

majori Discretarum parte in Abbatisſæ placitis conſentiente, poterunt aliæ quoque tuta conſcientia vel tacere, vel approbare, quia indubiis prudenter aliorum ſequimur conſilium. Azor. 1.2. lib. 4. cap. 3. q. 17.

Quar. 6. An Vicaria, & Discretæ, poſſint ſaltem tacere, ſi prævideant, quòd contradicendo, vehementer contriſtabitur Abbatisſa, atque adeò illas torvis oculis aſpiciet.

Reſp. Non poſſe, quando agatur de rebus ad bonum commune maximè conducentibus; nam ut dici ſolet, ſcandalum potiùs permittendum eſt, quàm veritas deſerenda. Debent tamen tale medium adhibere, ut contradicendo, humaniter, & ſuaviùs procedant. Unde ſi aliqua ratione res verborum lenitate temperari valet, integra tamen, & illaſa ſemper veritate, id omni conatu debent procurare. Rodriq. 99. Regular. 1.2. q. 45. art. 4.

Quar. 7. An excuſentur tacendo, quando prævident, Abbatiſſam irritandam, & magis ex contradicitione in ſua ſententia obſirmandam.

Reſp. Videri, quòd ſic. Quia ſicuti correctio fraternata tunc intermittenda eſt, quando timetur, ne ob illam frater fiat deterior, juxta tradita à D. Thom. 2.2. q. 32. art. 6. Ita Vicaria, & Discretæ, quando rationabiliter ſuſpicantur, earum conſilium potiùs obſuturum, quàm proſuturum, prudenter agent, tacendo, aut in tempus opportuniùs differendo. At contrarium eſt tenendum. Nam correctio duplex eſt, quædam, quæ provenit ex charitate, & tunc tantùm exercenda eſt, quando fructus ſperatur. Altera, quæ ex juſticia proficiſcitur, quæ nullo pacto eſt omittenda, etiam ſi nulla future commendationis ſpes proponatur, bono publi-

co id exigente. Unde cum in noſtro caſu conſilium, quod à Vicaria, & Discretis præſtatut ad actum potiùs juſtitiæ pertineat, non videtur prætermittendum, quamvis ex illo nullus fructus ſperetur. Ita Rodriguez, loc. cit. art. 7. Quod ſi prævideant bonum publicum magis periclitari loquendo, non peccant, ſi taceant, quia hoc non eſt damno communitatis cooperari, ſed iplius majus damnum avertere. Verùm diligenter attendant, ne hiſ inanis ſuſpicionibus, & humanæ imbecilitatis commentis ſui officii partes omittant.

Quar. 8. An Vicaria, & Discretæ peccent mortaliter de monialium tranſgreſſionibus Abbatiſſam non admonentes.

Reſp. Peccare; quia ſi in hac parte nihil diſſimulent, religioſa obſervantia in communitate labefactatur: quare graviter peccant, ſicut peccaret Abbatiſſa ſciens tales tranſgreſſiones, & non corrigens, cum poſſet; nam etiam ipſæ ratione muneris tenentur communitatis bono conſulere, Ita Suarez, & Aegidius.

§. III.

De obligationibus Magiſtra Novitiarum.

Quar. 1. **A** Quo, per quod tempus, & cuſus ætatis eligi debant Novitiarum Magiſtra.

Reſp. Inſpicienda eſſe cujuſque Religionis ſtatuta. Secundùm Regulam S. Benedicti electio Magiſtra ſpectat ad Abbatiſſa; Superior tamè ex juſtis cauſis ad ſe talem electionem avocare poteſt, ac decernere, ut electio poſtea facta per Abbatiſſam ſit nulla. Sac. Congre-

gregat. in Florent. 14. Novemb. 1603. Eligi debet ac mutari quotannis; nec consanguineæ vel aliæ moniales se ingerant in instruendis Novitiis; in Pisan. 13. Julii 1618. Sit maturioris ætatis, & quæ saltem trigefimum quintum annum expleverit; ut de Novitiorum magistro statuitur in Decreto Clementis VIII. sub die 19. Maji 1603.

Quar. 2. Ad quid teneatur Magistra, ut rectè suum munus obire possit.

Resp. Tenetur experiri Novitias quoad constantiam in vocatione, quoad capacitatem ad spiritualia exercitia, & etiam ad corporales labores juxta varietatem personarum decenti modo; & unicuique accommodato, & etiam juxta statum vel Choristarum, vel laicorum, quem intendunt assumere. Illas in cultu Dei, & religionis observantia, debet erudire, sicut præcipit Concilium Provinciale Mediolanense 1 sub D. Carolo Borromæo part. 2. de Monial. §. de præfessis. Aisdem admonitionibus ita eas instruere satagat in spiritualis, & sanctæ vitæ ratione, ut progredientes Deo adjutore, perfectæ ejus ancillæ possint evadere.

Quar. 3. Quomodo Magistra instruere Novitias debeat circa Regulam.

Resp. Debet illas instruere in his, quæ ad regulæ substantiam spectant, idest secundum significationem generalem, & simplicem verborum cujuscunque voti, obligationis, aut præcepti in regula contenti. Nam Novitiæ ad professionem admitti non possunt, nisi de regula, quam profiteri volunt, notitiam habeant, quia juxta D. Thom. 1. 2. q. 76. ar. 2. communiter receptum, quisque addicere tenetur, & noscere pertinentia ad suum statum, idest leges universales seu

seu officii, quod assumere intendit, ut bene declarat Vasq. Azor. & Sanch. in decl. lib. 1. c. 16. n. 35. Cum ergo Novitiæ assumere intendant religionis statum, patet, teneri ad præstatam regulæ intelligentiam, priusquam professionem emittant; unde tenebitur magistra ex vi muneris illas instruere, cum Novitiæ sint ejusdem curæ ad hunc effectum commissæ, Duard. loc. cit. disp. 16. sect. 34. n. 2.

Quar. 4. In quibus præcipue debeat Magistra Novitias exercere.

Resp. In oratione, & meditatione, cum hæc sit medicina majorum, quibus ægrotant, in lectione librorum spiritualium, ut discant, quid agendum sit, quid vitandum; nullo modo libri prophani sunt permittendi; in Sacramentorum frequentia, quia summo opere conducitur ad comparandam animæ puritatem in ieiuniis, vigiliis, ciliciis, & disciplinis, maxime à regula præscriptis. Debent arceri à conversatione sæcularium, etiam consanguineorum, & non nisi valde raro, & ex causa graviori permittendus accessus; siquidem non solum distrahuntur, & amore eorum, quæ reliquerunt; iterum ad mundana resiliunt, sed etiam gravissimis tentationibus exponuntur.

Quar. 5. An Magistra debeat in spiritu lenitatis, vel rigoris Novitias regere.

Resp. Cum Rodriq. 99. Regular. tom. 3. qn. 26. art. 10. rigore potius, quam lenitate esse educandas. Quia Proverbor. 10. præcipitur, *Non li subotz abere à puere disciplinam: si enim percussus eris cum virga, non morietur, tu virga percussus eris, & animam ejus de inferno liberabis.* Cautè tamen procedat, ne Novitiæ tædio religionis affectæ ad sæcularem libertatem resiliant.

Quar.

Quar. 6. An Magistra correctionis causa Novitiam percussis excommunicationem Canonis contrahat.

Resp. Titulo correctionis licitum esse Novitiarum Magistræ, illas castigatione moderata punire, prout ratio culpe, & qualitas personæ exigat, ac consuetudine receptum est. Quare nullam incurrere excommunicationem tradit aliis relictis Diana t. 5. in opere coord. tract. 2. ref. 14. Ubi ex Silvest. & Toletodocet, Canonis excommunicatione affici Magistram, si percutiat prætextu correctionis, non tamen ex fine corrigendi, sed ex odio, quia ex fine correctionis tantum est concessa facultas ad percussendum. Notat tamen Turrianus de cons. lib. 4. disp. 29. d. 2 tale odium, à quo movetur, debere aliquo signo externo manifestari, aliàs non potest Ecclesia eum actum punire.

Quar. 7. An prædictam censuram incurrat Magistra excedens modum percussione relatæ ad correctionem.

Resp. Afirmat Glos. in cap. Universitatis de sentent. excommunic. Negat pariter eadem. met Glos. in cap. cum voluntate eod. tit. Hanc contrarietatem conciliat Diana ex Silvestro Toletodocet, & Tabiena, docens, non contrahi hanc censuram, quando excessus est venialis quia sine mortali culpa non infligitur gravis pœna; contrahi vero, quando excessus est gravis, quia sub gravi, & irrationabili modo non censetur concessa talis facultas.

Quar. 8. Quomodo se gerere debeat Magistra, si dubitat, an Novitia sit nec ne ad professionem admittenda.

Resp. Exponat fideliter Abbatissæ, & Capitulo novitiæ mores, ac qualitates, nec non defectus illos, ratione quorum hesi-

tat,

tat, an sit vel non sit admittenda. Confessarium insuper, aut alium virum idoneum consulat. & illorum prudentiæ, ac consilio acquiescat, Vech. in præxi Novit. disp. 12. dub. 3. n. 4. Ubi advertit, quod imperfectiones temporales, seu corporales, si notabilem deformitatem non afferant, neque impediunt novitiam ab obligationum regulæ observantia, non sunt causa sufficiens ad ipsam expellendam, quia re vera ob tale impedimentum non censetur inhabilis, nisi coniungatur cum alio defectu, qui inhabilitatem inducat.

Quoad imperfectiones spirituales, addit idem Vecchius, quod prudenter se gerere debet Magistra. eò quod fragilitas humana est charitative ferenda, eò vel maxime, quia valde difficile est habitus viciosos brevi tempore superare. Concludit denique, facilius esse delinquere in exclusione, quam in admissione novitiæ, eò quod exclusio à religione fieri nequit tuta conscientia, nisi intercedat aliqua gravis causa, quamvis necessario non debeat esse mortifera. Admissio vero licite fieri potest, si novitia ea saltem habilitate polleat, quæ obligationes regulæ disciplinaque regularem observare valeat, sique aliquo modo utilis religioni.

Quar. 9. An Magistra possit ex charitate occultare aliquod novitiæ impedimentum, pro quo non potest iure secundum religionis statuta profiteri.

Resp. Non posse, quia talis occultatio cederet in grave monasterii detrimentum, quod Magistra tenetur impedire tû ratione officii, tum ratione boni publici, quod debet privato novitiæ commode anteferri. Et hoc procedit etiam si tale impedimentum fuisset Magistræ sub secreto detectum, quia ex D. Thom.

2, 2.

2.2.9.70. art. 1. ad 2. custodia secreti non potest in Magistrâ impedire fidem, quam debet ratione muneris religioni. Peccaret igitur occultando, & novitia profitemens non esset vere professa, si religionis statutum esset auctoritate Pontificis confirmatum cum clausula irritante, quia stante tali clausula, & impedimento; nulla est potestas in admittente. Sâch. in sum. lib. 5. cap. 4. nu. 60. Secus autem si nullum extaret decretum irritans, quia ex jure canonico nulla ægritudo, etiam mortifera annullat professionem; imò ex eodè jure cõtrarium elicitur; nam collatio facta criminoso improbat quidem tanquam illicita, sed non reprobat ut nulla. Felin. in cap. postulasti de rescript. Cæterum si impedimentum sit omnino occultum, & nullum ex illo imminet religioni detrimentum, celari potest, & debet. Salmaticen. tom. 3. Theol. moral. traçt. 5. cap. 3. punct. 4. num. 71.

Quar. 10. An negligentia Magistræ in experiendo novitiam tempore probationis possit impedire professionem expleto anno faciendam.

Resp. Negativè. Quia non est de substantia novitatus actualis probatio, sed satis est novitiam permanere sub obedientia in religione, & se ad probationem necessariam exponere, Suar. tom. 3. de relig. lib. 5. cap. 14. nu. 15. Vech. cit. dub. 3. num. 6. Ubi docet Magistram negligentem graviter peccare, quia defectu probationis contingere potest, quòd admittatur inhabilis ad ferenda onera religionis, cum magna observantiæ regularis jactura, vel impotens ad officia exequenda juxta statum, quem assumit, cum notabili monasterii detrimento, & cæterarum monialium incommodo.

Quar.

Quar. 11. Ad quid teneatur Magistrâ circa puellarum sæcularium educationem.

Resp. Teneri impendere totam illam diligentiam, & curam, quam præstare debent parentes. Magistrâ enim stat loco parentum ratione muneris, & ut ad vertit Coninch. dis. 28. dub. 5. num. 68. acquirit conjunctionem quamdam, & quasi specialem cognationem cum puellis suæ cure commissis. Quare tenetur illas in fidei articulis, præceptis Dei, & Ecclesiæ, nec non in aliis ad salutem pertinentibus instruere; ad virtutis, & orationis studium, Sacramentorumque frequentiam promovere. In manuum quoque operibus juxta cujusque statum, & conditionem exercere; delinquentes corrigere, etiam, si opus est, moderatè verberando. Nullatenus eis permittendi sunt amatores, neque fuci, aut ornamenta superflua, ut adamentur, quamvis puellæ hoc faciant, ut in uxores à juvenibus appetantur. Ideo enim à parentibus in monasterio recluduntur, ut ab amatorum aspectibus, & colloquiis separata, in Dei timore, & disciplina educantur. Unde Magistram in supradictis notabiliter negligentem à culpa lethali non excuso, siquidem graviter deest suo muneri, ratione cujus tenetur privato puellarum suæ cure commissarum bono consulere, ut communitè firmant Doctores.

Quar. 12. An Magistrâ possit indulgere puellis, ut ad honestam animi relaxationem ludant sacras preces.

Resp. Negat Ludov. Lopez. 2. par. instruct. cap. 32. quia putat irreverentiam esse, imò etiam simoniam, quando ludentes vellent civiliter se obligare. Sed Navar. Rebel. & Sanch. quos refert, & sequitur Diana tom. 6. traçt. 4. ref. 4. hunc ludendi modum approbant,

hant, nec in eo aliquam irreverentiam speciem agnoscunt, cum potius irretitae sacrae praesentum aestimationem, & sic est in usu inter religiosos, & personas devotas. Nec intervenit simonia, etiam si se obligare intendant, quia est ludus rei spiritualis pro spirituali, quod non est simonia nisi in beneficiis, ut notant in hac materia scribentes. Est tamen simonia, si sacras preces luderent contra rem aliquam temporalem.

§. IV.

De Novitiarum obligationibus, & Privilegiis.

Quar. 1. **A**N Novitiis debeat conferri Sacramentum Confirmationis, antequam suscipiantur ad probationem.

Resp. Quod sic, si commodè fieri potest, habetur ex decreto Sac. Congregat. apud Gavant. *Manual. Episc. v. Moniales §. Monial. recept. n. 36.* Quod si non conferatur ante ingressum, debet postea ministrari per fenestellam, per quam moniales Eucharistiam recipiunt. Nec potest Episcopus ob hanc causam ingredi clausuram, nisi monialis esset in periculo mortis, & subinde non posset ad fenestellam ibi confirmanda accedere. & periculum esset decedendi absque illo Sacramento. *Sanch. lib. 6. cap. 16. num. 54.*

Quar. 2. An Novitiæ obligentur ad observantias regulares.

Resp. Ex iustitiâ non obligari, quia cum nōdum religioni sint incorporatae, illius legibus per se, & directè nō subiciuntur. Quia tamē in regularum experimento versantur, illas debent ex convenientia servare, tū ut probent,

an postea futuræ sint potentes servare ex debito, qui fuit finis illarum ingressus, tum ne alii sint scandalo. Ita Rosel. Tab. Silv. penes Peyrin. *de Pralat. q. 3. c. 1. §. 4. n. 106.*

Quar. 3. An saltem Novitiæ voto religionis obstrictæ obligentur ad observantias regulares.

Resp. Negativè; quia votum non obligat nisi ad ingrediendum, vel ad perseverandum in religione, & sicut non tenetur ad horas canonicas, qui vovit suscipere Ordines Sacros, nisi fuerit verò ordinatus, ita neq; tenetur ad regulæ præcepta, & onera, qui vovit suscipere religionis statum, nisi illum per solemnem professionem suscipiat. Ita Sotus, Thesaur. & Suar. Quod tamen locum non habet, si novitia aliqua se obligavit, ne dum ad religionis ingressum, sed etiam ad præcepta regulæ observanda, quia obligatio voti extenditur juxta intentionem voventis. Verum si aperte non constat de tali intentione, dicendum est ad ingrediendum tantum teneri, quia in dubio possessio fiat pro libertate.

Quar. 4. An Novitiæ teneantur tempore probationis implere vota, quibus in saculo erant adstrictæ.

Resp. Vota personalia, quæ cum religionis operibus non sunt compatibilia, probationis tempore sunt ipso iure suspensa. Palud. D. Anton. Silvest. & alii, quos refert Vecch. *disp. 10. dub. 5. n. 5.* Si operibus religionis non obstant, aggravent tamen, & reddant difficilem in religione perseverantiam, possunt suspendi per Abbatissam, *Sanch. in summa lib. 4. cap. 33. num. 33.* quia in utroque casu sunt majoris boni impeditiva. Et quia hæc ratio locum non habet in aliis votis, sive personalibus, sive realibus, quæ religionis operibus non

non advertantur, ideo ad illa tenentur novitiaz, nec possunt per Abbatissam suspendi. In aliquo tantum casu posset suspendi votum re. ale, nimirum, si novitia indigeret bonis, quae habet, ad se alendum, quia monasterium non subministrat alimentum necessaria, vel non sufficientia; tunc enim militaret ratio superius tradita, nam expensis ad novitiaz bonis in voti executione, redderetur multo onerosior religio, necessaria sustentatione deficientē Sanch. *loc. cit.* qui advertit *n. 39.* quod novitiaz ad saeculum rediens tenetur praetata vota servare, nisi sint annexa tempori, vel illi statui, ex ipsius voventis intentione.

Quar. 5. An Novitiaz regularibus subiecti subdantur casibus in religione reservatis.

Resp. Si Praelatus reservet eos etiam quo ad novitias, subiacere: ita Suar. Layman, Corduba, & alii penes Lezan. *t. 1. c. 24. nu. 7.* Quia Praelatus regularis iurisdictionem habet non solum adversus professas, sed etiam adversus novitias, quatenus sunt partes religionis ab omni alia iurisdictione exemptae. Secus vero si eos reservet pro religiosis, nulla facta de novitiaz mentione; quia novitiaz computantur inter religiosas quo ad favores, secus autem quo ad odia. Possunt tamen per religionis Praelatum absolvi a casibus, & censuris Ordinario reservatis, aut ingressum incursum, Silvest. Tabien. & alii communiter. Verum si antequam profiteantur, a monasterio recedant, in eisdem censuras reincidere, tradit Rodriguez, quia absolutio per Superiorem impertita tacitam habet conditionem, si novitiaz religionem fuerit professa. Quod tamen negant Suar. Vecch. & Sanch. quos refert, & sequitur Lezan. *t. 5. in mari magno Minor. n. 55.* Quia novitiaz absolvi possunt sicut aliae profes-

sel-

selae, ideo non aboliuntur ad reincidentiam; ergo nec illae.

Quar. 6. An si Novitiaz ingreditur religionem siclo animo, & post aliquot menses, imò post expletum totum annum, mutata sententia, velit profiteri, teneatur annua novitiaz repetere.

Resp. Non teneri docent Suarez, & Sanch. si per aliquos tantum menses siclo animum retinuit; at quia rationes suadentes de aliquibus mensibus, militat etiam de toto anno, ideo Antonius a Spiritu S. absolute sustinet non teneri. Nam novitatus opere magis perficitur, quam intentione; cum enim novitatus institutus sit, ut novitiaz probet religionis austeritates, & religio novitiaz mores, id totum habetur non obstante siclo animo, et cessat repetitionis finis. Ob quam rationem citatus Sanchez, & Portel. *in dub. regul. v. Novitiaz num. 5.* eximunt a repetitione novitiaz, si contingat ratificari professionem nullam vel defectu aetatis, aut libertatis, vel quia facta est ante completum novitiaz annum, vel ex alio impedimento. Quod absolute non placet Bordonio requirente, quod Novitiaz ratificetur a Superiore, ad hoc ut legitimus habeatur.

Quar. 7. An Novitiaz capitulariter ad professionem admissa, possit ante professionem dimitti, emergente nova causa, vel veteri detecta, sed prius ignorata.

Resp. Posse, ut diximus *c. 2. §. 1. q. 15. cum Peregrino, cui addo Peyrin. & Vecch. disp. 12 dub. 7.* Sicut enim revocari potest consensus ab altero coniunge ante ratum matrimonium, si aliquid superveniat, quo cognito non fuissent contracta sponsalia *c. quem admodum de iure iur.* Ita a Coevetu ante professionis emissionem pos-

possunt revocari iustitiam valida; valet enim argumentum de matrimonio carnali ad spirituale, *cap. inter corporalia de translat. Episcop.*
Quar. 8. Quænam Novitia prius admittenda sit ad professionem, ac præcedere debeat, illa ne quæ prius acceptata est ad habitum; an quæ prius habitum suscepit.

Resp. Pro Novitia prius acceptata facit, quod ex admissione, & acceptatione anteriori intrat privilegium antiahtitatis, ratione cuius huiusmodi præcedentia deferri solet; *l. 1. ff. de alb. scrib. d. Jemper, ff. de jur. in man. cum concord.* Rota apud Seraphin, *dec. 326. n. 3.* & in una Milevitana *Antianitaris 18. Masii 1633.* coram Episcopo Urgellensi. Verùm tenendum est, præcedentiam deberi novitiæ, quæ prævenit in susceptione habitus; ex quo enim prius susceptum habitum, prius quoque complevit annum probationis, qui incipit ab hora susceptionis habitus. *Anan. conf. 93. numer. 6. Bald. in l. cum anterioribus numer. 2. C. de tempor. appellat.* Atque adeo prius est vel rejicienda vel admittenda ad professionem ex Concilio Trident. *sess. 25. de regul. cap. 16.* ubi mandat finito anno probationis novitias ad professionem admitti vel rejici. Qua ratione etiam S. Congregat. declaravit præcedentiam deberi ei, quæ prius habitum suscepit. *Barbol. de jur. Eccles. cap. 46. num. 56.*

Quar. 9. An Novitiæ teneantur profiteri secundum rigorem Regulæ.

Resp. Non teneri. Ideo enim regula non obligat moniales professas ad sui ipsius observantiam in suo primo rigore, quia, ex quo per contrariam consuetudinem fuit legitime mitigata, quoad hoc amisit vim obligandi. Ergo neque obligabit Novitias ad profitendum se-

cundum se ipsam in suo primo rigore, quia potentia semel extincta, nullum potest parere effectum. Ita Bordon. *de Paupert. Relig. c. 2. t. n. 43. ubi n. 45.* inddit, quod; ut Novitiæ sint tute in conscientia, non requiritur expressa intentio profitendi secundum regulam mitigatam, sed sufficit implicita virtualiter contenta in consuetudine sic vivendi, quia eadē est virtus taciti, & expressi.

Quar. 10. An Novitiæ frequentes stimulos, & lapsus carnis experta, possit religiosa vota emittere.

Resp. Videri, quod non. Quia votum est de meliori bono, respectu autem talis Novitiæ status religionis non potest esse melius bonum, attestante Apostolo, quod *melius est nubere, quam uri.* Nihilominus affirmandum cenleo cum Lugo *in resp. moral. l. 1. dub. 28.* Quia Novitiæ potest prudenter credere sibi expedit magis ad salutem statum religiosum, in quo transacta tentationis vehementia, facilius poterit respiscere, & corrigi, cum habeat optima Sociarum exempla, & disciplinæ observantiam. Nec facile sibi potest persuadere minorem se habituram in læculo occasione peccandi contra castitatem, quam in religione, præsertim si nubere non possit juxta status decentiam, & sine gravi incommodo.

Quar. 11. An Novitiæ delicatæ complexionis, quæ religionis austeritates ita sanitati obesse experitur, ut medicorum judicio vita sit notabiliter abbrevianda, teneatur deserere religionem.

Resp. Visum est aliquibus teneri religionem deserere, quia vitam sibi abbreviando directè se ipsam occidit, quod est illicitum. At posse permanere, & profiteri, sustineo cum Gobat,

tom. 1. tract. 5. cap. 1. num. 54. Quia præceptum de conservanda vita obligat solum ad evitanda pericula, quando non adest rationalis causa ad illa subeunda, secus autem quando adest; unde vita potest exponi pro salute spirituali proximi. Cur igitur ob tam nobilem, & rationabilem causam, qualis est spirituali propriæ salutis consulere, non poterit novitia religionis austeritates etiam cum periculo vitæ subire? Maxime quia in presenti casu periculum non est inevitabile; heri enim potest, quod tractu temporis prædictis incommodis assuescat, & vires reddantur, ad ferenda religionis observantiæ onera, promptiores.

Quar. 12. An novitia peccet egrediendo.

Resp. Si egrediatur ex minus justa causa, non peccare docet Suarez. Quia ad hunc finem institutus est annus probationis, ut religio experiatur novitiam, & novitia religionem. Si exeat ex levitate, vel religionis tegdio, peccare venialiter, affirmat Sanchez, quia cum hic egressus fiat sine honesto, atque adeo sit deordinatus, non potest excusari à veniali peccato. Si verò Novitia prius voto religionis erat adstricta, peccare mortaliter docet Peyrin. cum aliis ab ipso relatis *loc. cit.* Licet oppositum sustineant Gandav. Navar. & alii, & quidem probabiliter, teste Sanchez. lib. 4. c. 16. n. 89. Quia votum intelligi debet juxta canones annum probationis concedentes; cum igitur canones probationis annum concedant ad experiendam religionem cum omnimoda libertate, cum eadem libertate exeundi intelligendum est votum ingrediendi religionem.

Quar. 13. An Novitia egressum teneatur solvere expensas factas à Monasterio.

Resp.

Resp. Non teneri, tradunt communiter Doctores, quia multoties posset contingere, ut impotentia ad solvendum, libertatem tolleret ad egressum. Fallit tamen conclusio, quando intervenit pactum solvendi expensas, vel Religionis consuetudo, quæ est conformis Concilii Tridenti. c. 16. de regul. sess. 25. ubi præcipit omnia restitui Novitiis abeuntibus *excepto vitæ, & vestitu*. Et proinde Sac. Congregat. Episcop. die 2. Martii 1635. decrevit expensas esse solvendas monasterio à consanguineis ejusdem novitii, qui ante professionem habitum exuerat. Lezana tom. 1. qq. Regular. c. 24. num. 3.

Quar. 14. An Novitia volens discedere, sit impedienda ex titulo, quod non solverit expensas debitas vel ex pacto, vel ex consuetudine Monasterio.

Resp. Non posse, ut notant Doctores in c. non solum, de regular. in 6. per illum textum, qui prohibet sub pena excommunicationis impediri novitias, ne redeant ad seculum: Possunt tamen repeti post discessum, & actio instituenda est contra ipsius bona, vel eorum, ad quos spectat eas solvere. Ita Doctores relati à Pasqual. in Laurent. p. 2. q. 50. n. 4. ubi subdit, neque posse denegari professionem novitiæ nolenti solvere expensas debitas ex pacto, vel consuetudine, quia non solvere expensas non detrahit de habilitate, cum sit quid extrinsecum, & habilitas attendatur secundum personalia, iudicium autem, & deliberatio de admittendo, vel non admittendo ad professionem regulari debet secundum mensuram qualitarum personalium. Quod tamen limitandum est, nisi non solutio argueret aliquid vitium personale, quia tunc ratione talis vitii posset rejici.

Quar. 15. An Novitiæ egredienti sit restituendus habitus factus suis expensis.

Resp. Omnes vestes esse restituendas verba illa omnia restituantur, quibus utitur Concil. d. c. 26. in fin. Dicitio enim *Omnia* est universalis, ut cum aliis citatis probat Barbof. de postet. Episc. allegat. 101. num. 39. ubi refert, Sac. Congregationem censuisse, habitum religiosum non esse exeunti restituendum, sed tantum ei solvendum ejus pretium, habita ratione valoris illius temporis, quo eum deponit, non quo factus est, ut notat Peyrin. loc. cit. subdens num. 108. quod si dictus habitus emptus sit non pecunia novitiæ, sed elemosynis devotorum, eo sine datis, ut religionem ingrederetur, tunc non venit ex justitia restituendus, cum enim convenire non possit novitiæ, nisi quatenus religiose, censetur datus intuitu religionis, & per consequens religioni. Sicuti, licet legatum factum Episcopo ab ejus consanguineo censetur intuitu personæ relictum, cap. requisisti de testament. si tamen est de re convenienti Ecclesiæ, Ecclesiæ acquiritur, quia ex qualitate rei donatæ præsumitur intuitu Ecclesiæ relictum, Sanchez. de matrim. lib. 6. disp. 26. n. 15.

Quar. 26. An Novitiæ possint sibi eligere sepulturam.

Resp. Possent, quia cum nondum sint obedientiæ voto astrictæ, habent proprium vellet, & nolle; unde etiam testari possunt, & alia similia exercere, in quibus requiritur proprium vellet, & nolle. Ita Armil. Tabien. Villalob. & Diana part. 5. tract. 3. ref. 109. contra Labor.

Quar. 17. Ubi sepelienda sit novitia, si debeat non electa sepultura.

Resp. Esse sepeliendam in Monasterio. Ita

San-

Sanch. Grat. Labor. & Peyr. loc. cit. num. 130. Quamvis enim novitia non sit incorporata religioni, est tamen ipsi aggregata in ordine ad experiendum, & est religioni addita in ordine ad Sacramenta, etiam quæ à Parocho ministrari debent, ut Viaticum, Extrema Unctio, & Communio Paschalis. Unde cum non sit amplius subdita Parochi, sed religionis subjectione voluntaria, quoad sepulturam quoque spectabit ad Monasterium.

Quar. 18. Quid agendum, si novitia esset in proposito redeundi ad sæculum.

Resp. Non esse in monasterio sepeliendam, sustinet Silvester, quia ex voluntate redeundi ad sæculum resultat evidenter, quodd vellet in sæculo mori, & per consequens, quodd eligat in sæculo sepulturam. Oppositum tamen tradit Paschal. loc. cit. q. 57. n. 3. Nam hoc propositum non extrahit Novitiam à statu novitiarum, sicuti neque voluntas mutandi Parochiam subtrahit à jure parochiali, sed requiritur factum solvens illum contractum, quo novitia se tradidit experiendam religionis siquidem actualis relictus, non voluntas redeundi ad sæculum facit redire: Unde non sufficit in hoc vellet, sed requiritur executio, l. quidam cum filium ff. de hered. instit. ubi Imola, Bartol. & ceteri Doctores.

Quar. 19. Quibus expensis sepelienda sit novitia.

Resp. Ex Peyrin. Layman, Samuele, & Lezana, si ex pacto, & consuetudine tenetur novitia solvere expensas alimentorum, tunc manebit obligatum ejus patrimonium, seu bona ipsius ad expensas pro sepultura, quia expensæ pro sepultura sunt accessorie ad expensas alimentorum, & qui tenetur alere, tenetur etiam curare sepulturam. Si verò Novitia non

S 3

tenet.

tenetur ad expensas alimentorum, tunc, quia Monasterium recipiens novitiam se obligat ad alendum manet etiam obligatum ad expensas sepulture.

Quar. 20. An Novitiæ possint in mortis articulo profiteri intra annum probationis.

Resp. Possè, ut supra innuimus, *cap. 2. §. 6. q. 2.* dummodo sextumdecimum ætatis annum expleverint, quia hoc expresse mandatur in privilegio. Non per hoc monasterium succedit in dote, ut pariter dictum est *cap. 2. §. 5. q. 24.* & censuit Sac. Congregat. Concil. in una Ordinis S. Francisci Minor. observ. die 20. Martii 1649. ad *cap. 15. §. 25. de regular.* Atque adeo non tenetur ad suffragandum animæ novitiæ defunctæ, neque ad orationes, & sacrificia, pro aliis monialibus hereditas, quia cum non sentiat commodum ex professione illa novitiæ, neque incommodum sentire debet. *Caram. Theol. res. gular. num. 464.*

Quar. 21. An Novitiæ gaudeant privilegio canonis, & fori.

Resp. Gaudere; quia in favorabilibus novitiis venit appellatione monachi, & quamvis sit tantum in via ad monachatum, reputatur tamen pro persona ecclesiastica, ut tenet *Glof. in c. religioso §. quamvis defent. excom. in 6.* ubi Gemini. & cæteri Canonistæ. Nec refragatur quòd novitiæ possint redire ad seculum, nam etiam clerici in minoribus redire possunt ad statum laicalem, & tamen quandiu in statu clericali vivunt, censentur personæ ecclesiasticæ. Hinc est quòd Novitiæ ex receptissimo usu immunes sunt ab onere quoad personas, & quo ad bona, ut docent *Molina cum aliis relatis à Pignatel. t. 4. consult. 179.*

n. 6. Ubi ex probabiliori sententia extendit in prædicta privilegia etiam ad novitias impuberes, quia verè sunt Deo dicatæ, nam sunt acceptatæ ad religionem per legaleny, & juridicam susceptionem habitus regularis, iuxta morem, & præscriptum religionis. Atque adeo, licet non sint propriè novitiæ; quatenus non sunt intra annum probationis, sunt tamen cooptatæ ad communicandum in habitu religioso.

Quar. 22. An Novitiæ gaudeant privilegiis religionis.

Resp. Gaudere; sunt enim etiam ipsæ pars, & membrum religionis, unde debent cum suo toto communicare: & si religionis sustinent onera, æquum est, ut sentiant etiam favores, & privilegia. Ita aliis relatis *Diana p. 3. tract. 2. resol. 73* contra *Rodriq. & Portel.* negantes gaudere privilegiis, quæ conceduntur religiosis professis, nisi id ipsum in concessione exprimitur, uti de facto interdum exprimitur. Gaudere quoque religionis indulgentiis, sicut moniales professæ, tradunt *Calarub. Portel. & Rodriq.*

§. V.

De Sacristana obligationibus, & privilegiis.

Quar. 1. **A**N Sacristana peccat mortaliter, si negligat conservare lampadem accensam coram Sanctissimo.

Resp. Affirmative; quia eadem reverentia debet Eucharistia in ciborio custodiri, ac in sacrificio offerri, cum sit idem Corpus Christi, quod custoditur in cibario, & offertur in sacrificio. Si igitur peccaret graviter,

ter, ex communi Doctorum sententia, offerens Corpus Christi sine lumine in Missa, peccabit quoque graviter custodiens illud sine lampade accensa. In utroque enim casu læditur maximè cultus divinus, Ecclesiæ consuetudo antiquissima, & lex canonica imposita in *cap. sanè de celebr. Missar.* Quare cum cura, & obligatio, ut lampas semper colluceat coram Sanctissimo, Sacristanæ moniali sit specialiter demandata, peccat mortaliter negligendo. Ita Quintanadven. Volpi. Gobat. & Diana 1. 2 in oper. coord. tr. 1. ref. 154. Ubi tamen à peccato gravi illam excusat, si per dimidium, vel unam horam, aut etiam aliquid amplius lampas non ardeat ex negligentia.

Quar. 2. An Sacristana respondere possit in Missa, si adsit qui inferviat Sacerdoti, respondere tamen non calleat.

Resp. Ex Layman, Lugo, Martinon. & Dicastil. quos refert, & sequitur Pasqualigus, de Sacrif. nov. leg. q. 34 3. num. 5. respondere posse de longè, quia in hoc non præstat propriè ministerium circa altare, quod est prohibitum in *cap. Sacrasas dist. 23. & cap. inhibendum de cohabit. etc. & mulir.* sed se habet in respondendo tanquam populus assistens Missæ.

Quar. 3. An Sacristana possit colloqui cum Capellanis, aut Concionatoribus suæ Ecclesiæ infervientibus.

Resp. Posse in his tantùm, quæ pertinent ad suum officium; concessio enim exercitio sui muneris, conceditur etiam totum id, quod pertinet ad huiusmodi muneris exercitium; 1. 2. ff. de jurisd. omni. In reliquis verò ipsi quoque est interdictum colloquium, cum nulla supet ratio, quæ eam à generali pro-

li prohibitionem excludat. Unde Sac. Congregatio, ad tollendam Sacristanæ quicumque occasionem colloquendi cum extraneis, præcepit, ut rota, seu fenestella, ex qua exponuntur sacræ vestes ad usum Sacristici Missæ, duplici clave obferetur, quarum altera sit penes Abbatissam, altera apud Confessarium. Nald. verbo monialis n. 10. Tum ut clavus Fenestellæ, ex qua moniales sumunt Sacram Communionem, perpetuò maneat apud Confessarium, Gavant. in manual. v. monialium Ecclesiæ n. 7. Tum ne moniales possint habere ostium, per quod è propria clausura pateat accessus ad Ecclesiam earum exteriorem, Gregor. XIII. Constit. 8. Tum ne permittatur in earum Ecclesiis à personis sæcularibus cantus simplex, vel figuratus, Barbol. de jur. Ecclesiæ lib. 1. cap. 44. num. 6. multò minùs accessus sæcularium sub prætextu docendi eas sonum cymbalorum, vel alterius instrumenti, aut etiam musicam, vel cantum, etiam ad crates, idem loc. cit. nu. 62. Neque ut ibi instituantur Conferentias laicorum, Sac. Congregat. 6. Novemb. 1595.

Quar. 4. An peccet mortaliter Sacristana admittens in sua Ecclesia præter proprios Capellanos alios Sacerdotes ad celebrandum contra Superioris prohibitionem.

Resp. Si nulla sit imposita gravis pœna, & aliè non concurrant circumstantiæ, venialiter tantùm peccare, quia cum simplex prohibitio sit indifferens ad obligandum sub mortali, vel sub veniali, dicendum est sub veniali tantùm obligare, Sanchez aliis relatis in decal. lib. 6. cap. 4. num. 26. nam sumenda est illa interpretatio, qua efficitur, ut quis minùs obligetur, ex l. si peculium §. sicut ff. de pecul. & notant Cravet. Parif. & Menoch. Si verò

prohibitioni sit addita gravis poena, ver-
gr. major excommunicatio ipso facto incur-
renda, tunc cenfeo mortaliter peccare, quia
additio talis poenae ostendit, mentem Superi-
rioris esse obligare sub gravi, nam excom-
municatio major nunquam imponitur, nisi ob
peccatum mortale. Neque excusari potest
ex eo, quod in una, vel altera admissione
nulla adsint inconvenientia, quia satis est,
quod frequenter adsint: horum namque fre-
quens periculum praetendit Superior suo pre-
cepto removere.

Quar. 5. An peccet Sacristana admittens
Sacerdotes ad venas, & peregrinos sine litte-
ris testimonialibus ad celebrandum.

Resp. Graviter peccare, quia exponit se
periculo admittendi, qui non debet admit-
ti, & suo modo cooperatur peccato admissi,
Pasqualig. de Sacrif. nov. leg. 9. 366. n. 2.
Ubi addit hoc non habere locum, dummodo
aliud non obstat, si Sacristana cognoscat per-
sonam, & sciat talis esse conditionis, quod
non celebraret, si alias haberet aliquid im-
pedimentum.

Quar. 6. An Sacristana Monasterii regu-
laribus subiecti peccet admittendo Sacer-
dotes ad venas ad celebrandum cum litte-
ris quidem testimonialibus, sed non reco-
gnitis ab Episcopo, si hoc ab ipso monialibus
etiam exemptis prohibeatur.

Resp. Non peccare, sustinere debent Do-
ctores asserentes non posse Episcopum prae-
cipere regularibus, ne admittant, quia preceptum
dirigi solum potest ad subditos, & pro locis
subiectis, cap. ut animarum de consuet. in 6. Re-
gulares autem exempti, & eorum Ecclesiae
non subiciuntur Episcopis. Que ratio militat
etiam pro monialibus regularibus subiectis,
cum

cum fruuntur tuorum Ordinum privilegii.
Oppositum tamen sustinendum ex S. Congreg.
in Bononien. 2. Julii 1620. que respondit, Non li-
cere regularibus in suis Ecclesiis admittere pre-
biteros saculares contra prohibitionem illius Ar-
chiepiscopi.

Quar. 7. An peccet Sacristana exponendo
Capellanis celebraturis vestes sacras laceras,
aut immundas.

Resp. Peccare, & quidem mortaliter, si no-
tabiliter sint immunde, aut lacerae. Desumitur
ex Stephano Papa relato in c. Vestimenta de con-
secrat. dist. 1. ubi, Vestimenta ecclesiastica, quibus
Domino ministratur, & sacra debent esse, &
honestas. In eo autem consistit honestas ipsorum
quod sint decentia pro functione, cui debent
inservire, non sunt autem decentia, si sint la-
cerae, vel immunda. Quod expressius habetur
Innocentio III. in Concil. Lateranen. relato in
cap. de custodia. Euchari. ubi precipit, vestimen-
ta &c. nunda, & nitida conservari, reddens
rationem, Nimis enim videtur absurdum in sa-
cris sordas negligere, qua dedecret etiam in
prophanis. Hanc sententiam sustinent Suar.
Facund. & alii.

Quar. 8. Quando nam vestes sacrae censendae
sint notabiliter lacerae, aut immundae.

Resp. Non posse certam regulam defini-
ri, sed hoc prudentis arbitrio esse relinquen-
dum. Censet tamen Pasqualig. de Sacrif. nov.
leg. 9. 135. n. 5. tunc esse notabiliter immundas,
aut laceras, quando si tales essent vestes com-
munes, virum nobilem dedeceret. Et sub-
dit, quod in iudicando, quando sint, vel
non sint notabiliter lacerae, aut immundae,
habenda est ratio qualitatis Ecclesiae, pro
qua inserviunt; nam quae tales erunt respec-
tu Ecclesiae, in qua nobiliori modo tractari

solet cultus divinus, non erunt tales respectu Ecclesie pauperis, respectu cuius immunditia & attritio magis conspicua esse debet. Advertit insuper, quod, quam difficile est, in hac materia mortaliter peccare, tam facile est peccare venialiter, quia quilibet indecentia, quæ insurgat ex vestibus immundis, aut lacris, sufficit pro veniali peccato.

Quar. 9. An Sacriflana peccet convertendo velles sacras in usus prophanos, dum retinet propriam formam.

Resp. Peccare, ex Pasqual. loc. cit. qu. 821. Quando enim res sacre convertuntur in usus prophanos, suo modo violantur, & fit Deo injuria, & ideo tanquam violata remanent indecentes respectu cultus divini. Hinc peccati quoque est damanda, si predictas velles concedat pro recitatione alicujus comedie sacre à monialibus in monasterio repræsentandæ. Quia, licet comedie argumentum sit sacrum, & in loco religioso recitetur, ipsa tamen recitatio est prophana, atque adeo dictarum vestium violativa, unde excluditur hujusmodi usus. Verum excusari in hoc casu à peccato docet Dicastillus tr. 5. de Sacram. disp. 4. dub. 11. n. 231.

Quar. 10. An supellectilem sacram possit convertere in usus prophanos, postquam amisit formam.

Resp. Possè, quia tota exigentia reverentia, quæ ipsi debetur, fundatur in eo, quod sit sacra, mediante benedictione: ergo cessante benedictione cessat etiam reverentia exigentia; cessat autem benedictio, & sanctificatio, dum destruitur forma, & ideo disponi potest de materia, ac si nunquam fuisset materia rei sacre. Nihilominus, quamvis non sit necessarium, quod velles sacre, amil-

amissa consecratione comburantur, sed possunt in prophanum usum converti, decentissimum est comburi, quia Sacri Canones hoc ipsum præscribunt de convenientia, Pasqual. loc. cit. qu. 834. num. 9.

Quar. 11. An peccet Sacriflana, si vestes & alias supellectiles sacras non pretiosas, dum amiserunt formam, vendat, & commutet, ut de melioribus provideat.

Resp. Ex Lopez, & Manuel, quos refert sed non sequitur Sanch. lib. 7. cap. 19. num. 67. non peccare, quia talis venditio, aut commutatio non habet propriam distractionis, aut consumptionis rationem, cum nullam inde iacturam patiatur conventus, imò melioretur, unde potest rationabiliter supponi interpretativa Superioris licentia. Hoc tamen non admittit Bordonus in iis conventibus, in quibus practicitur licentia formalis, & expressa.

Quar. 12. An Sacriflana possit tangere calices, corporalia, &c.

Resp. Possè; Quia peccatum veniale quod alias committeretur, excluditur ex necessitate officii, ratione cuius mutare debet dicta vasa, & corporalia, quod sine tactu non potest præstare, unde confurgit tangendi rationabilis causa. Ita in terminis Pasqual. loc. cit. qu. 839. num. 9. ubi adducit Quintanad. & Suarez. Cessatque omnis dubitatio attento Privilegio Sixti IV. Ordini S. Augustini Congregationis Lombardie concessio, in quo indulgetur, quod omnes laici professi, dum Sacriflarum officium exercent, possint tangere calices, patenas &c. Poterunt igitur & moniales, cum & ipsæ gaudeant Regularium privilegiis etiam per viam communicationis, ut dictum est suo loco, licet

Episcopis sunt subiecte. Hinc est, quòd etiam possint lavare corporalia, & purificatoria; quòd debet intelligi de corporalibus, & purificatoris inferventibus propriè Ecclesiæ quia privilegium est concessum ratione officii, & officium tale non exercetur, nisi ratione propriè Ecclesiæ.

Quar. 13. An peccet Sacristana, si aquam, in qua primùm lavantur corporalia, & purificatoria, non proiciat in forarium.

Resp. Non peccare, seculo contemptu, & dummodò in decenti loco projiciatur. Ita Ludovic. à S. Joan. in *sum. q. 11. de Euchar. art. 2. dub. 1. difficul. 4. app. 1.* Nam circa hoc nullù adest præceptum, cum Canon. *Nemo per ignorantiam de consecrat. dist. 1.* quoad hanc partem lotionis sit solùm directivus, & ideo solum servari debet, quòd exigitur ex naturali rei, nempe ut non projiciatur in loco immundo.

Quar. 14. An Sacristanæ liceat in die festo lavare vasa sacra purificatoria, & alia hujusmodi pro notabili tempore alias sufficienti ad peccatum mortale.

Resp. Licere; quia quamvis lavare de se sit opus servile, dum tamen versatur circa rem sacram, definit esse servile, nam pertinet ad munus personæ Deo dicatæ, quatenus talis est persona autem Deo dicata, quatenus talis est non est destinata operi servili. Item potest ornare templum, verrere illud, & conficere hostias pro Missis celebrandis, quoties ex causa iusta non potuerunt prædicta opera præveniri, Cajet. 2. 2. *qu. 122. art. 4. & in sum. v. festorum violatio.* Ubi addit, posse prædicta fieri in die festo, licet ex negligentia non fuerint facta prædicta festi, quia iam sunt necessaria in die festo. Hæc autè negligentia raro, aut num-

numquam erit peccatum mortale, sed ad summum veniale, quando Sacristana putans bona fide posse fieri in festis, relinquit ea tunc faciendâ. Sanch. *tom. 2. Conf. lib. 5. cap. 2. dub. 2. 3. n. 4.* cum aliis se consultis.

Quar. 15. An Sacristana per notabilem diu ei partem vacans ornatum Ecclesiæ excusetur à jejuniis.

Resp. Excusari. Ita Bassiæus, Bonac. Trul. lenc. & Molfesius, qui expressè loquitur de religiosis *part. 1. sum. tract. 10. cap. 4. nu. 42.* & ratio est, quia labor, quem subit, notabilis est; nam huc, & illuc discurrendo portando ornamenta, & alia hujusmodi exercendo fatigatur. Unde labor ipsius æquiparari potest labori artificum; qui ratione officii excusatur à jejuniis. Et hæc excusatio extenditur etiam ad jejunia præscripta sub mortali in regula. Nam, ut diximus *cap. 8. §. 4. q. 5* cum Doctoribus, jejuniis regulæ obligat ad instar præcepti ecclesiastici, unde cessat obligatio ipsius ex iisdem causis, ex quibus cessat obligatio præcepti Ecclesiæ, & proinde etiam ratione laboris. Quòd si nihilominus ieiunium velit servare, potest illi largiri colatiuncula indulgeri. Pasqualig. *de jejuniis. decis. 312. n. 2.*

Quar. 16. An possit aliquid dare proprio Ordinario occasione suarum festivitatum.

Resp. Negant Berti, & Hieronymus Sorbo concedit Valerus in suis *diffis. utriusq. fori v. munera n. 81.* quia Bulla prohibens largitione munerum intelligit, quando darentur pro pretiorum spiritualium, non autem si dentur in quandam remunerationem incommodi suscepti, & honoris præstiti.

Quar. 17. An non obstant prohibitionem quòd nihil donetur extraneis occasione festivitatum.

ritatum, professionis &c. possit Sacristana aliquid largiri Capellanis, aliisque Ecclesie inservientibus.

Resp. Quod sic, Ita Valer. loc. cit. num. 82 Quia hæc non tam sunt munera, quam onera sunt enim loco competentis salarii, salaria enim sunt communiter tenuiora, & habito respectu ad prædicta munera acceptantur per Capellanos, alias sine ipsis muneribus non acceptantur. Adde quod donatio facta occasione festivitatum, professionis &c. est donatio ob causam, & in remunerationem majoris laboris, quem subeunt, unde hæc non cadit sub prohibitione, quia donatione simpliciter prohibita, non prohibetur remuneratoria, Bald. in authent. ex testamento, Cod. de collat. quem sequuntur ibi Corn. & Rom.

Quar. 18, An liceat Sacristanæ in illis diebus, in quibus habentur generales confessiones, prandium ministrare Confessario in Sacristia.

Resp. De Confessario regulari extat decretum Sac. Congregationis, 13. Septembris 1583. in quo prohibetur, quod nemo regularium, quacumque de causa, comedat, aut refectioem corporalem sumat in locis ubi sunt crates, vel rotæ in monasterium correspondentes, vel in locis ad eò vicinis, ut videri, vel audiri possit à monialibus; neque ante portam clausuræ eadem refectio corporalis permitatur, multò minùs intra clausuram, etiam si Superiores Ordinum essent, Et tunc tantummodò indulgetur refectio in predictis diebus, quando Confessarii habitatio, aut virorum domus, aut monasterium in quo, à monialium, seu sororum monasterio, vel domo nimium distat. Quæ

omnia

omnia militant etiam quoad Confessarios sæculares, cum decreti finis, qui est occurrere scandalis, quæ contingere possunt, etiam ipsos comprehendat.

§. VI.

De Infirmarum obligationibus, & Privilegiis.

Quar. 1. **A**N monialis infirma teneatur jussis medici obtemperare.

Resp. Salas de legibus relatus à Diana in opere coord. t. 8. tra. 1. §. res. 1. n. 3. putat, teneri sub mortali, quia quilibet infirmus tenetur ad omnia simpliciter ob conservationem suæ salutis necessaria; cum nemo sit dominus sui corporis, unde quidquid à medico præscribitur tamquam necessarium ad salutem, tenetur exequi. Oppositum susinet Durandus in cap. omnis utriusque sexus tom. 2. disp. 25. sect. 3. num. 3. asserens, quod quamvis bonum sit medicis fidem adhibere, quia unicuique experto in propria arte credendum est, nihilominus non tenetur infirma obedire medico ex præcepto, quoniam non est ipsius Prælati. Hinc deducit, quod quamvis medicus decernat secundum regulas artis necessariâ esse infirmæ ad conservationem vitæ sectionem membri, si tamen ex causa talis sectionis essent ingentes cruciatus tolerandi, potest infirma sectionem recusare, estò ex ejusdem omissione credat certo se morituram; si quidem nemo tenetur cum tanto cruciatu vitam sua servare, ut habetur ex Azar Lessi, Moltes. & Diana, qui tamen id limitant non procedere, quando medici judicarent sectionem esse necessariam ad vitæ conservationem, nec magnos dolores esse per-

perferendos; in hoc casu teneretur ipsis parere non distincto præcepto obedientiæ, sed tantum præcepto, quo quisque adstringitur propriam vitam conservare.

Quar. 2. An monialis cancro, vel alio morbo gravissimo in verendis laborans, teneatur chirurgi curam subire.

Resp. Non teneri. Tum quia nemo teneretur admittere curationem; a qua non minus abhorret quam ab ipso morbo, vel morte. Tum quia cum pudicitia sit grande bonum, potest illam vitæ preferre, licet etiam possit sine peccato curationem permittere quamvis prevideat ex contractu pravos aliquos motus suboriturus; isti enim sunt planè involuntarii, & contactus moraliter honestus, quia cum fiat causa medendi, est consentaneus rectæ rationi. Ita Navar. Sà, Less. & alii relati à Diana in opere coord. 1. 8. ref. 2. ubi addit, quod si medicamenta possent adhiberi à foeminis, tunc utique teneretur monialis illa sufferre, & verenda prædictis foeminis ostendere, nam cessant in hoc casu rationes pro affirmativa sententia adductæ, scilicet ratio vericundiæ, & periculum motus sensualis, qui à chirurgi contactu possent oriri.

Quar. 3. An peccet monialis, quæ respuit humanum remedium, quod facile haberi potest, soli se Divinæ Providentiæ committens.

Resp. Peccare, quia graviter delinquit contra præceptum. *Non tentabis Dominum Deum tuum*; Deum enim tentat, qui habens quod faciat, sine ratione exponit se periculo, experies uterum liberari possit à Deo. Ita D. Tho. 2. 2. quæst. 97. art. 1. & Caietan. ibi, limitans, quòd si citra mortis periculum respuat medicina ad experiendos dolores, & sustinenda incommoda ob carnis mortificationem, &

Jesu

Jesu Christi Passionis participationem, tunc laudabile est, & meriturum.

Quar. 4. An possit respuere ad abbreviandam vitam, ut citius ab huius vitæ ærumnis sit libera.

Resp. Non posse; quia presentium erumnarum evasio non est bonum tanti momenti quod bono vitæ valeat comparari, multo minus rationabiliter anteferri. Ita Victoria, Ledesma, & alii apud Sanch. *Opusc. lib. 5. c. 1. dub. 33. num. 9.* Quòdque igitur adest spes vitæ, non potest medicamenta respuere, quia nemo est dominus suæ vitæ. Non per hoc tamen, ut bene advertit Duard. *loc. cit. n. 6.* debet monialis, plusquam par est, esse sollicita, ut advocetur insignes medici, & pharmaca subministrantur pretiosa, quia hoc esset in grave monasterii damnum, & voti purpertas detrimentum, eo vel maxime, si monialis infirma talis esset, quæ, si moreretur in sæculo, ad suas infirmitates vix ordinarium medicum adhiberet.

Quar. 5. An monialis infirma laborans siti maxima in febris accessu peccet, si bibat.

Resp. Si non advertat potum esse nociturum, vel si advertens putet, quòd ex illo non eveniet nisi dolor aliquis capitis, vel molestior tantum febris, non peccat mortaliter, parvitate nocimenti excusante. Ita cum Navarro, & Cajetano, Sanch. *loc. cit. n. 7. & 8.* Mortaliter verò peccaret, si evidens mortis periculum confugeret, vel infirmitas per longum tempus protraheretur cum gravi monialium incommodo, & monasterii detrimento.

Quar. 6. An, & quando monialis infirma excusetur à recitatione Officii.

Resp. Excusari, si ita laborat, ut non possit sine gravi incommodo, aut damno Officium